

Jaap Koekoek in Vries is een enthousiast promotor van zwartblesschappen. Zwartblessen zijn zowel bij hobbyhouders als commerciële schapenhouders te vinden. En volgens Koekoek is het voor het voortbestaan van het ras belangrijk om dit zo te houden. Hobbyisten gaan vooral voor de schoonheid van zwartblessen. Maar net als de commerciële houders zijn ze ook gecharmeerd van goede gebruikseigenschappen als vruchtbaarheid, aflammergemak, en een snelle lammerengroei.

Jaap is trots op zijn zelf gefokte ram

Jaap Koekoek:

'Zwartbles is een schaap met uitstraling'

Liefde voor dieren en fokkerij kreeg Jaap Koekoek in Vries (Dr.) als boerenzoon van huis uit mee. Tijdens zijn studietijd, hij studeerde bedrijfseconomie, kocht Jaap zijn eerste schapen. Het waren Texelaars. En die bleken in het drukke studentenleven en later met een drukke baan niet altijd goed inpasbaar te zijn. Vooral tijdens de aflammerperiode ging er wel eens wat mis. Dat moet anders, besloot Jaap.

Een reportage in vakblad Boerderij zette hem op het spoor van zwartblesschappen. „Bij de fokker die in dat artikel aan

het woord kwam, Oosterbaan in het Friese Marrum, heb ik vervolgens mijn eerste zwartblessen gekocht”, blikt Jaap terug. Nu, zo'n 25 jaar later, heeft Jaap Koekoek nog steeds zwartblesschappen, en hij beleeft er veel plezier aan. Jaap is in de loop der jaren verknocht geraakt aan het ras. Hij is zelfs bestuurder van het Nederlands Zwartbles Schapenstamboek (NZS) geworden en vervult daar de rol van voorzitter. Maar waar komt dat enthousiasme voor zwartblessen vandaan? In de wei tussen de schapen geeft hij het antwoord. „Zwartblessen zijn schapen met uitstraling. Kijk ze daar eens staan. Dat is toch een prachtig gezicht.” Ook de andere sterke punten van het ras schudt Jaap moeiteloos uit zijn mouw. Zo noemt hij de goede vruchtbaarheid. Volwassen oaien hebben een gemid-

delde worpgrootte van 2,3. Bij de eenjarige oaien is dat 1,6. Aflammeren verloopt bij zwartblessen doorgaans probleemloos. Door het ruime bekken en de smalle kopjes van de lammeren is er meestal ruimte genoeg voor een geboorte zonder menselijk ingrijpen. Zwartbles oaien hebben een flinke melkproductie. Hierdoor is het geen probleem voor een ooi om drie lammeren groot te brengen. De hoge melkgift draagt ook bij aan de snelle groei van zwartbles lammeren.

'Pas als de eerste nafok goed lijkt, zet ik een ram op grotere schaal in.'

Het gaat momenteel goed met het zwartblesras. Het stamboek telt ruim 200 leden die ieder gemiddeld 10 schapen

hebben. Naast het Nederlands Zwartbles Schapenstamboek is er ook nog de Zwartbles-Fokkersgroep met een 40 leden. Deze groep ontstond ongeveer 15 jaar geleden na verschil van inzicht binnen het stamboek. „Inmiddels werken we nauw samen en het is zeker niet uitgesloten dat we op termijn weer één organisatie vormen.” Koekoek schat dat het totale aantal schapenhouders met zwartblessen wel tien keer zo groot is als het aantal stamboekfokkers. „Dan heb je het dus al gauw over een paar duizend mensen met zwartblessen.” 25 jaar geleden hing de vlag er anders bij. Het aantal zuivere zwartblessen in Nederland liep terug en de Stichting Zeldzame Huisdierrassen (SZH) hielp bij het oprichten van een stamboek om met enthousiaste fokkers het ras voor uitsterven te

Jaap Koekoek houdt ongeveer 40 ooiën

behoeden. De zwartbles is nog een vrij jong ras dat een kleine 100 jaar geleden ontstaan is door het selecteren van donkere schapen met een bles uit het Schoonebeeker ras. Waarschijnlijk is er ook sprake geweest van kruisen met Friese melkschapen en mogelijk Texelaars. „Door fokkerijspanningen zijn zwartblesen in de loop der jaren groter geworden. Ten opzichte van 25 jaar geleden is de schofthoogte van de dieren nu wel 10, 15 centimeter hoger”, vertelt Koekoek. „En doordat daarbij ook gelet is op houding en sierlijkheid, is de zwartbles in de loop der jaren alleen maar mooier geworden.”

Economisch

Koekoek benadrukt dat bewust gekozen is voor een fokkerijkoers die er op gericht is om de zwartbles ook voor de commerciële schapenhouderij interessant te laten zijn. „Voor het behoud van het ras is het goed om het ook economisch aantrekkelijk te houden.” Er zijn nogal wat commerciële schapenhouders die zwartblesen benutten in een zogenoemde gebruikskruising. Ze hebben zwartbles ooiën die ze laten dekken door

bijvoorbeeld een Texelaar of Suffolk ram. „Ze profiteren daarbij van de vruchtbaarheid, aflammergemak, en de goede moeder-eigenschappen van zwartblesen, en fokken tegelijkertijd lammeren met uitstekende vleesproductie-eigenschappen.”

40 ooiën

Zelf houdt Jaap Koekoek ongeveer 40 zwartbles ooiën waarmee hij jaarlijks ruim 80 lammeren groot brengt. Voor het dekken van de ooiën zet Jaap drie tot vier rammen in. In de wei toont hij zijn beste en zelf gefokte ram die onlangs kampioen werd op de keuring in Bunschoten. Het is een grote ram met een lange rechte rug en sterk beenwerk. Ieder jaar vervangt Jaap ongeveer 8 ooiën door jonge aanwas. Bijna alle oudere ooiën die hij uitselecteert gaan voor het leven weg. Doordat hij enkele jaren geleden streng geselecteerd heeft om schapen te fokken met een grote weerstand tegen scrapie, zogenoemde ARR/ARR-schapen, is de schapenstapel van Jaap Koekoek verhoudingsgewijs jong. „De oudste ooi, toevallig ook de moeder van mijn beste ram, is nu 8

jaar. In het verleden had ik ook regelmatig ooiën van 11, 12 jaar. Schapen moeten oud kunnen worden. Daarom fok ik liever niet met een ram uit een moeder die al na 2 jaar het veld moest ruimen.” Jaap houdt niet van gokken in de fokkerij. Hij gebruikt dan ook alleen rammen die al nakomelingen hebben, waardoor er informatie is over de eigenschappen die ze vererven. „Soms zet ik een jonge veelbelovende ram eerst op kleine schaal in. Bij mijn eigen schapen of op ooiën van collega-fokkers. Pas als die eerste nafok goed lijkt, zet ik een ram op grotere schaal in.” Voor zijn schapenhobby beschikt Jaap over ongeveer 5 hectare grond in de buurt van zijn huis. Voor de winterperiode heeft hij het melkveebedrijf van zijn broer achter de hand. „Ik heb dan de beschikking over 50 hectare grasland. Dat past mooi. De schapen doen het prima op het goede gras van het melkveebedrijf en mijn eigen percelen krijgen de gelegenheid om wat te herstellen van de intensieve schapenbegrazing in voorjaar en zomer.”

Toekomst

Fokker en bestuurder Jaap Koekoek ziet de toekomst van het zwartblesras zonnig in. „Natuurlijk blijven er aandachtspunten voor de fokkerij. Ondanks de flinke populatie is inteelt iets waar we scherp op moeten blijven letten. Doordat 99 % van alle zwartblesen inmiddels ARR/ARR is, is er wel bloedvernauwing opgetreden. Mogelijk kunnen we in de fokkerij de komende jaren gebruik maken van fokdieren uit de snel groeiende populatie zwartblesen in Engeland.”

Berrie Klein Swormink

Zwartblesen zijn ook voor commerciële houders interessant

Lezen en ter harte nemen

Slok darmverstopping

Paardeneigenaren herkennen het vaak niet. Maar dierenartsen weten meestal meteen wat er aan de hand is als de verschijnselen beschreven worden. Slokdarmverstoppingen bij paarden komen nogal eens voor. Het paard stopt plotseling met eten en begint overmatig te speeksel, en hoest er vaak ook flink bij. Ook is er vaak groen slijm in de neusgaten te zien. Meestal lukt het de dierenarts met een neus/slokdarmsonde om de verstopping

te verwijderen. De oorzaken van een verslokte slokdarm zijn divers en vaak onduidelijk. Soms is de verstopping toe te schrijven aan gulzig eten. Ook een slecht gebit kan een rol spelen. Bel altijd direct de dierenarts bij bovengenoemde verschijnselen. Een slokdarmverstopping kan verkeerd aflopen als speeksel, water en voedselresten in de longen terechtkomen.

Kippen op stok

Kippen brengen de nacht graag door op een zitstok. Dit doen ze vanaf een leeftijd van acht weken. Bij sommige kippen is het nodig om ze dit te leren door ze een aantal dagen achter elkaar, als de duisternis invalt, op de stok te zetten.

De ideale hoogte van de zitstok verschilt

per ras. Goed vliegende kippen kunnen met een hoog geplaatste stok (80 centimeter vanaf de vloer) uit de voeten en willen dat ook graag. Bij dieren van zwaardere rassen, zoals Brahma's, moet de zitstok lager hangen. De maximale hoogte is dan de hoogte van de kip zelf.

Paarden en schapen

Paarden en schapen zijn een goede combinatie als het gaat om het verlagen van worminfectiedruk. Uit onderzoek is gebleken dat paarden minder last hebben van wormen als ze samen met schapen worden geweid. De verklaring hiervoor is het graasgedrag van zowel de paarden als de schapen. Scha-

pen verwijderen al grazend veel wormeitjes die voor paarden infectieus zijn. En omgekeerd doen de paarden dit met de wormeieren die voor schapen bedreigend zijn. Ook uit het oogpunt van weidebeheer passen schapen en paarden goed samen. Je krijgt een mooie gladde weide met smakelijk gras.

Ezels buiten in de winter

Ezels kunnen in najaar en winter buiten blijven. Maar een schuilstal hebben ze wel nodig. De schuilstal moet de ezels kunnen beschermen tegen neerslag, wind en zon. Vooral tegen regen kunnen ezels slecht omdat hun vacht water slecht tegenhoudt. Een stal die aan drie kanten gesloten is, voldoet al snel aan de eisen.

Ezels zijn het beste af als ze vrij toegang hebben tot de schuilstal. Als ze behoefte hebben om binnen te staan, zoeken ze de stal zelf wel op. Zorg dat de stal altijd schoon en vooral droog is. Ezelhoeven kunnen slecht tegen vocht. Strooi de stal in met stro. De schuilstal is ook een goede plek om de ezels in de winter bij te voeren met hooi.

Schimmelvrij voer voor geiten

Geiten zijn gevoelige dieren en hebben snel last van voedingsstoornissen en een ontregelde penswerking. Daarom is het bij geiten nog belangrijker dan bij andere herkauwers als runderen en schapen, om aandacht te schenken aan de voerkwaliteit. Voeders voor geiten moeten absoluut schimmelvrij zijn en niet aan bederf

onderhevig. Wees dan ook kritisch op alles wat de geiten te eten krijgen. Denk daarbij niet alleen aan het ruwvoer maar ook aan eventuele bijproducten. Oud brood is bijvoorbeeld een lekkernij voor geiten, maar gevoelig voor schimmelvorming.